

El creixement de l'índex de lectura i el suport a les llibreries de proximitat, principals motors del sector editorial el 2020

- La campanya de Nadal i Reis serà clau per esmorteir els efectes del tancament de llibreries durant la primavera
- El vigor de la recuperació dels llibres de ficció, no ficció i d'infantil i juvenil en el mercat interior durant el segon semestre contrasta amb la forta caiguda de les exportacions al mercat llatinoamericà
- El Gremi d'Editors de Catalunya valora positivament el recolzament de les administracions i reclama un Pacte d'Estat pel llibre i la lectura amb mesures que comprometin a tots els partits més enllà de la durada de les legislatures
- La pirateria s'ha estès a les xarxes socials des del confinament davant de la passivitat d'algunes de les principals plataformes de missatgeria
- El Gremi d'Editors reclama que s'activi el projecte de construcció de la gran biblioteca de Barcelona en la qual estan treballant l'Ajuntament de Barcelona, la Conselleria de Cultura i el Ministeri de Cultura

Barcelona, 21 de desembre de 2020

El **Gremi d'Editors de Catalunya**, institució que agrupa 370 segells editorials i representa prop del 95% del sector editorial a Catalunya, considera que la campanya de Nadal i Reis d'aquest any serà clau per esmorteir els efectes de la pandèmia sobre el món del llibre. L'any 2020, que estem a punt de concloure, ha estat un dels més delicats que ha viscut el sector editorial a la seva història com a conseqüència del tancament inesperat de les llibreries, les escoles i el bloqueig de l'activitat econòmica durant la primavera passada com a conseqüència de la pandèmia. Aquesta situació va afectar tant a esdeveniments molt rellevants pel llibre d'interès general (que inclou obres de ficció, no ficció i literatura infantil i juvenil) com el Dia de Sant Jordi, el 23 d'abril, el Saló del Còmic, la Feria del Libro que se celebra el mes de maig al parc de El Retiro de Madrid, com a la prescripció de llibres de lectura a les escoles.

Malgrat l'impacte d'aquest confinament, durant el segon semestre d'aquest any s'està produint una recuperació enèrgica de les vendes que podria permetre esmorteir, en part, els efectes de la crisi sanitària que ha colpejat tota la cultura.

Segons les estimacions del **Gremi d'Editors de Catalunya**, la caiguda de vendes durant els mesos de confinament en els llibres d'interès general va arribar a ser del 60% i s'ha anat reduint fins a prop de la meitat a caigudes acumulades al voltant del 5% el novembre. Per completar la fotografia del sector cal tenir en compte que altres mercats, com el de les exportacions a Amèrica Llatina, experimenta caigudes superiors al 40% i que el llibre de text estima una caiguda superior al 10% com a conseqüència del tancament de les escoles durant tres mesos per la pandèmia i que també ha afectat amb intensitat a la literatura infantil i juvenil de prescripció escolar.

El Gremi confia que durant la campanya de Nadal i Reis d'aquest any el llibre sigui un dels principals regals que permeti reduir l'impacte de la crisi a tota la cadena de valor del llibre.

El president del **Gremi d'Editors de Catalunya**, Patrici Tixis, considera que *«els tres factors fonamentals que estan contribuint a la dinamització dels llibres d'interès general en aquest segon semestre han estat, per una banda, una clara recuperació de l'hàbit de lectura dels ciutadans ja manifestada durant el confinament i consolidada posteriorment; per l'altra, un suport decidit dels lectors a les llibreries de proximitat; i, finalment, l'èxit de la cooperació públic-privada en la que les administracions han jugat un paper clau per contribuir a que el teixit empresarial del món del llibre pogués aguantar la primera embranzida de la crisi»*.

D'aquesta crisi hem après bàsicament dues coses, assenyala Tixis, *«la primera que el llibre és un bé essencial de primera necessitat pels ciutadans, els quals reconeixen obertament que el llibre els ha ajudat a suportar molt millor la pandèmia; i la segona que el comerç electrònic s'ha demostrat un bon aliat per als lectors en temps de llibreries tancades»*.

Segons l'estudi *“El papel del libro y de la lectura durante el periodo de confinamiento por la Covid-19 en España”*, elaborat per a la Federación de Gremios de Editores de España per l'empresa Conecta Research & Consulting, el nombre de lectors freqüents (aquells que llegeixen habitualment llibres cada setmana) s'ha incrementat el 15% durant la pandèmia en passar de representar el 50% de la població lectora al 57%.

Tixis destaca *«el suport que els lectors han donat a les llibreries de proximitat i també el fenomen de l'augment de la venda de llibres en paper a través del comerç electrònic, que ha experimentat un fort augment»*. En aquest sentit, el president del Gremi valora positivament que *«les llibreries han fet un gran pas endavant respecte al comerç electrònic de llibres físics destacant no només la feina que han fet moltes llibreries de forma individual, sinó el naixement de plataformes de venda i distribució online fruit de l'aliança entre llibreters com la plataforma Todostuslibros.com»*. Respecte al llibre electrònic, que malgrat que ha experimentat un fort creixement en termes percentuals de l'ordre del 35%, representa un 6% de les vendes totals del sector.

La pirateria s'estén a les xarxes socials

En el balanç anual del **Gremi d'Editors de Catalunya** no ha faltat la referència a una de les grans xacres del sector, que és la pirateria. Les darreres dades de l'estudi de GFK encarregat per *La Coalición de creadores e industrias de contenidos* indiquen que es van descarregar 425 milions de llibres il·lícits de la xarxa, un 1% més que l'any anterior, i que això significaria un lucre cessant de l'entorn dels 215 milions d'euros.

Durant la pandèmia s'ha experimentat també un fort creixement de la pirateria, especialment a les xarxes socials. Segons Tixis *«caldría un compromís del conjunt de la societat i de les pròpies empreses que gestionen les plataformes de les xarxes socials que s'han convertit en transmissors de continguts il·legals»*. El president del Gremi va recordar que *«el sector editorial, a través de CEDRO, l'entitat de gestió de la propietat intel·lectual d'autors i editors, ha iniciat una important ofensiva prop de les grans plataformes d'aquestes xarxes socials comunicant els grups dels que té coneixement que comparteixen continguts il·legalment. Mentre Telegram i Facebook tanquen els grups quan es produeix aquesta comunicació per part de CEDRO, WhatsApp, en canvi, no ho està fent»*.

El president del Gremi d'Editors considera que *«la pirateria de continguts culturals en general i del llibre en particular s'hauria de poder perseguir amb més efectivitat. De fet s'ha demostrat que tècnicament és possible lluitar contra altres xacres a les xarxes socials com la pornografia infantil o la violència de gènere»*.

El suport de les administracions públiques durant la crisi sanitària

El **Gremi d'Editors de Catalunya** fa una valoració positiva del suport i cooperació amb les diferents administracions. *«El paper de les administracions, amb la posada en marxa de diferents iniciatives, ha estat important perquè el món del llibre hagi tingut una caiguda menys dura del què es podia esperar»*, afirma el president del Gremi Patrici Tixis.

En aquest sentit, Tixis recorda que *«la **Cambrà del Llibre de Catalunya** va fer arribar el 15 de març, en l'inici de la pandèmia, a les diferents administracions un paquet de mesures puntuals i estructurals*

per fer front a una situació que està posant en perill la continuïtat de l'ecosistema editorial a Catalunya, que és d'una extraordinària diversitat però, a l'hora, d'una delicada fragilitat financera donada la seva atomització.»

En aquest sentit cal destacar la injecció de recursos que s'ha produït a la cadena de valor del llibre a través de les compres públiques de les biblioteques que ha superat els 6 milions d'euros, incloent els recursos de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona; les ajudes estructurals per afrontar la crisi del Covid, i els avals tant de la Conselleria de Cultura com del Ministeri de Cultura per que les empreses del llibre i de tot el sector cultural accedissin a poder finançar la manca de liquiditat.

Cal destacar **dues grans campanyes a favor del llibre i la lectura** que s'han dut a terme per iniciativa de la Cambra del Llibre de Catalunya, amb el suport del Departament de Cultura i de CEDRO.

La primera va estar relacionada amb la celebració el 23 de juliol del "Dia del Llibre i de la Rosa 2020", atès que el 23 d'abril no s'havia pogut celebrar la tradicional Diada de Sant Jordi. Amb la campanya "**Tot comença en una Llibreria**", desenvolupada al juliol, es va aconseguir vendre a Catalunya un 25% del que es ven el dia de Sant Jordi.

La segona gran campanya és la que actualment s'està duent a terme amb motiu de la Campanya de Nadal i Reis, amb l'eslògan "**Llibreria: el món sencer embolicat per regal**", té per objectiu promoure la lectura i el regal de llibres per aquestes festes.

I finalment cal posar en valor el projecte "Fas 6 anys. Tria un Llibre" de la Conselleria de Cultura, que en el seu cinquè any consecutiu s'ha confirmat com una eina molt útil pel foment de la lectura. Aquest any hi ha participat més de 37.500 nens i nenes, la meitat dels que han fet sis anys, el percentatge més alt des de 2016, amb la participació de més de 400 llibreria.

Previsions per a un incert 2021

De cara a l'any 2021 el **Gremi d'Editors de Catalunya** estima que els primers mesos seran encara complicats fins que la situació de la pandèmia no comenci a estabilitzar-se. *«De tota manera, segons Tixis, esperem que ja al segon semestre es pugui haver normalitzat la situació.»*

El **Gremi d'Editors de Catalunya** està treballant amb les administracions un conjunt de mesures i activitats que considerem necessàries per a poder fer front a aquesta situació. Entre aquestes activitats destaquen la preparació del proper Sant Jordi, ja que creiem que el 23 d'abril es podrà celebrar, sempre que ho fem amb mesures de seguretat molt especials; i celebrar el mes de juliol una "Nit de les Llibreria" a Catalunya.

A banda, diu Tixis, *«considerem imprescindible consolidar per l'any 2021 els ajuts 2020 destinats al foment del llibre i la lectura i **mantenir i fins i tot ampliar les mesures de suport estructural al sector, com ha estat la Línia Covid de 12 milions d'euros d'ajuda al conjunt del sector cultural. No mantenir aquest ajut causaria uns perjudicis que excedeixen els possibles costos de mantenir-ho, si més no, fins que la recuperació comenci a donar mostres de certa solidesa.»***

Gran biblioteca de Barcelona

El **Gremi d'Editors de Catalunya** ha reclamat també l'activació del projecte de construcció de la gran biblioteca de Barcelona, projecte que implica l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i el Ministeri de Cultura. Aquesta infraestructura, històricament reclamada per tot el sector del llibre, hauria de permetre dotar a la ciutat de Barcelona i al conjunt de Catalunya d'una gran infraestructura que fos el reflex de la tradició de 500 anys d'història del llibre a casa nostra però que també actués com un espai que permetés dinamitzar la creativitat, potenciar la vitalitat industrial del sector, esdevenir un centre d'investigació i d'arxiu i també un espai de debat.

El president del Gremi considera que *«una ciutat que ha estat i que és referent i líder de l'edició en català i en castellà per tot Amèrica Llatina hauria de poder mostrar-se al món amb tota la seva dimensió per atreure talent i innovació.»*

Pacte d'Estat per la Lectura

Paral·lelament a aquestes mesures, el **Gremi d'Editors de Catalunya** vol celebrar la constitució per part del Govern central de la Mesa del Libro y la Lectura, que va anunciar el Ministre de Cultura José Manuel Rodríguez Uribes a la inauguració del Forum Edita el setembre passat. Aquesta Mesa del Libro y la Lectura és l'embrió del que ha de ser el futur Pacte d'Estat pel Llibre i la Lectura.

«Pel sector editorial, segons Tixis, aquest Pacte es fonamental per poder tenir mesures concretes de caràcter estratègic que permetin fer créixer l'afició per la lectura, potenciar les llibreries i la modernització de tota la cadena de valor del llibre i tenir cura de les biblioteques».

El **Gremi d'Editors de Catalunya** ha fet la valoració anual aquest matí, hores abans de la celebració aquesta tarda de la **35a Nit de l'Edició**, que organitza cada any, i on es lliurarà el Premi Atlàntida, el Memorial Fernando Lara, el Premi de Traducció Ángel Crespo i altres distincions a persones, empreses i entitats que s'han distingit per la seva contribució al foment del llibre.

Sobre el Gremi d'Editors de Catalunya

El **Gremi d'Editors de Catalunya** és la institució creada per defensar els interessos del col·lectiu de professionals de l'activitat editorial.

Les editorials associades al **Gremi d'Editors de Catalunya** representen més de 370 segells editorials i venen a ser la meitat de la producció editorial del conjunt d'Espanya (50,8%). La representativitat que té Catalunya respecte de la producció editorial al conjunt d'Espanya s'accentua principalment en matèries com la literatura (més del 80% del que s'edita a Espanya es produeix a Catalunya), el llibre infantil i juvenil (65% editat a Catalunya); els llibres de divulgació (77% produït a Catalunya); o diccionaris, enciclopèdies i còmics (75% s'editen a Catalunya).

Des de la seva creació, el **Gremi d'Editors de Catalunya** ha treballat en la defensa d'aquests objectius, adaptant-se als canvis tecnològics i contribuint, amb la seva tasca diària, a dinamitzar el sector editorial per posar en valor la funció de l'editor, defensar els drets d'autor i de la propietat intel·lectual, promoure davant de les administracions públiques el foment del llibre i la lectura, incentivar la internacionalització i promoure un debat sobre el futur del món del llibre.

L'extraordinària importància de l'activitat editorial a Catalunya, on l'àrea urbana de Barcelona comprèn una de les concentracions més elevades del món d'empreses editorials, confereix un important pes específic al **Gremi d'Editors de Catalunya** que organitza el Forum Edita, un dels esdeveniments editorials més importants i internacionals que es fan actualment al sector del llibre.

El **Gremi d'Editors de Catalunya** recull cinc segles de tradició editorial i empara anualment un ampli ventall d'activitats professionals i culturals entre les quals destaca el seu suport a esdeveniments com la Setmana del Llibre en Català, el Comic Barcelona o el Manga Barcelona.

Tot i que el seu àmbit territorial és Catalunya, el **Gremi d'Editors de Catalunya**, també és present, a través dels seus representats, en els consells de direcció de tots els organismes locals, nacionals i internacionals relacionats amb el llibre com la Cambra del Llibre de Catalunya, la Federació d'Institucions Professionals del Còmic (FICOMIC), la Federación de Gremios de Editores de España, la Federation of European Publishers o la International Publishers Association.
